

11.08.2021

POL-2021-70835

Sisäministeriö

Sisäministeriön lausuntopyyntö dnro VN/6207/2021.

Keskusrikospoliisin lausunto

1 Lausuntopyyntö

Sisäministeriö on pyytänyt (VN/6207/2021) Keskusrikospoliisilta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Euroopan unionin tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta. Ehdotetussa laissa annettaisiin EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta annettuja Euroopan unionin asetuksia täydentävät säännökset toimivaltaisista viranomaisista ja pääsystä yhteiseen henkilöllisyystietovarantoon.

2 Keskusrikospoliisin lausunto

Keskusrikospoliisi pitää esitysluonnosta perusteltuna ja hyvin valmisteltuna. Keskusrikospoliisi oli edustettuna hallituksen esitystä valmistelleessa työryhmässä. Keskusrikospoliisia koskevat näkökohdat on huomioitu riittävästi.

Schengen-alueen turvallisuuden varmistamisessa tärkeässä roolissa ovat tiedon käytettävyys, tietojärjestelmien yhteentoimivuus ja eri tiedonvaihdon menetelmiä koskevan sääntelyn täysimääräinen hyödyntäminen ja kansallinen täytäntöönpano. Sisäisen turvallisuuden ylläpitäminen vapaan liikkuvuuden alueella edellyttää, että henkilöt kyetään tunnistamaan luotettavasti yhtenevin menetelmin eri jäsenvaltioiden alueilla. Poliisin tiedonhankinta, kysely yhteisestä henkilöllisyystietovarannosta, CIR:istä on tarpeen ja voidaan asetuksen mukaan tehdä, kun toimivaltainen viranomainen ei kykene tunnistamaan henkilöä matkustusasiakirjan tai kyseisen henkilön henkilöllisyyden todistavan muun uskottavan asiakirjan puuttumisen vuoksi tai kun henkilön antamista henkilöllisyystiedoista taikka matkustusasiakirjan aitoudesta tai sen haltijan henkilöllisyydestä on epäilyjä tai jos henkilö ei kykene yhteistyöhön tai kieltäytyy siitä. Huomattava on, että tiedon saaminen poliisin eri tarpeisiin voi poiketa ja ettei samaa kyselyä voi tehdä esimerkiksi henkilön tunnistamistarpeisiin tai poliisin lainvalvontakäytön tarpeisiin liittyen. Lainvalvontakäytössä tiedonhaku on ns. kaksivaiheinen, kun viranomaisen tekemän kysely hakuportaaliin antaa osuman jossakin järjestelmässä, hän voi pyytää kohdennettua pääsyä kyseiseen järjestelmään tätä koskevien sääntöjen ja rajoitteiden mukaisesti. Yhteentoimivuusasetus ei luo uusia toimivaltuuksia itsessään vaan tietojen käyttöoikeudet perustuvat kunkin tietojärjestelmän oikeusperustaan ja näitä vastaavaan kansalliseen sääntelyyn.

Yhteentoimivuusasetuksilla perustetaan yhteinen biometrinen tunnistuspalvelu, joka luo EU-tason tietojärjestelmiin syötetyistä biometrisistä tunnistuksista matemaattisen mallin ja tallentaa sen yhteiseen kantaan. Asetuksilla perustetaan myös yhteinen henkilöllisyystietovaranto ja rinnakkaishenkilöllisyyksien tunnistin, jotka tarvitsevat toimiakseen edellä mainitun biometrisen tunnistuspalvelun. Keskusrikospoliisi korostaa biometristen tietojen merkitystä luotettavana henkilön tunnistamisen menetelmänä.

EU-tietojärjestelmien yhteentoimivuus edellyttää manuaalista MID:ssä muodostuneiden linkkien eli henkilöllisyyksien varmentamista SIS:n osalta. Kuulutuksen tehneen jäsenvaltion SIRENE-toimiston olisi oltava rinnakkaishenkilöllisyyksien manuaalisesta todentamisesta vastaava viranomainen. Suomen SIRENE-toimisto on sijoitettu Keskusrikospoliisiin. Linkit voivat muodostua SIS-kuulutuksen ja minkä tahansa muun yhteentoimivuus-konaisuudessa olevan tietojärjestelmän välille. Tämä tarkoittaa sitä, että Suomen syöttämän henkilökuulutuksen ja toisen jäsenvaltion syöttämän, esimerkiksi EES-tiedon välille voi syntyä linkki eli niiden määrä ei ole riippuvainen Suomen kuulutusten määrästä suoraan. Keskusrikospoliisiin sijoitetun SIRENE-toimiston työmäärä tulee lisääntymään, koska se tulee toimimaan rinnakkaishenkilöllisyyksien manuaalisesta todentamisesta vastaavana viranomaisena.

Manuaalisesti tarkastettavaksi tulevien linkkien määrää ja tästä aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia on hallituksen esityksessä todetun mukaisesti kuitenkin tässä vaiheessa vaikea arvioida, koska taustalla vaikuttavat sekä eu-LISA:n tekniset ratkaisut kuin myös linkkien volyymi. Arviota tai tarkennettua tietoa manuaalisesti käsiteltäväksi tulevien linkkien määrästä ei vielä ole. Keskusrikospoliisi korostaa, että ehdotuksella on mahdollisesti merkittäviä resurssivaikutuksia, jotka tulisi määritellä yhteentoimivuuskomponenttien käyttöönoton jälkeen mahdollisimman tarkkarajaisesti.

Keskusrikospoliisin päällikkö
Poliisineuvos

Robin Lardot

Rikostarkastaja

Simeon Oikarinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 11.08.2021 klo 13:23. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaa-mosta.

Jakelu

Sisäministeriö

Tiedoksi

Poliisihallitus

